
Links: [kredietobservatorium](#)

Executive summary

Aan het einde van het derde kwartaal van 2022 bleef de kredietverlening door de ingezeten banken aan de niet-financiële ondernemingen in België relatief stabiel. Het groeipercentage op jaarbasis van de kredietverstrekking bedroeg eind september 6,0 %, tegen 6,2 % in juni. Die ontwikkeling resulteert uit een vertraging van de kredietverlening op lange termijn, waarvan de groei echter dynamisch bleef, en uit een versnelling van de kredietverlening op korte termijn. De kredietverlening op middellange termijn bleef negatief. Het groeitempo van de kredieten op korte termijn (minder dan een jaar) beliep eind september 12,4 % (tegen 8,4 % tijdens het voorgaande kwartaal), terwijl dat van de kredieten op middellange termijn (tussen één en vijf jaar) -3,7 % bedroeg (tegen -4,1 % eind juni). De groei van de langlopende kredieten (meer dan vijf jaar), ten slotte, bedroeg 5,8 %, tegen 7,7 % in het voorgaande kwartaal. Tijdens het derde kwartaal van 2022 was de nettokredietverlening positief, met kredietstromen van € 2,5 miljard tussen juli en september, rekening houdend met de seizoenseffecten.

De rentetarieven op nieuwe bankkredieten gingen voor alle categorieën omhoog. In het derde kwartaal van 2022 namen de tarieven op nieuwe langetermijnkredieten aan ondernemingen opnieuw aanzienlijk toe. Zo steeg de gemiddelde rente op kredieten met een looptijd van meer dan vijf jaar met 54 basispunten, tot 2,86 %. De tarieven voor de andere categorieën namen eveneens toe. De rente op kortlopende kredieten van minder dan € 1 miljoen, die gewoonlijk dezelfde tendens volgt als de geldmarktrente, bedroeg 2,40 % (+79 basispunten ten opzichte van het voorgaande kwartaal), terwijl de rente op kortlopende kredieten van meer dan € 1 miljoen met 90 basispunten opliep tot 2,35 %. De rente op kredieten met een middellange looptijd (tussen één en vijf jaar), ten slotte, steeg met 79 basispunten, tot 3,19 %.

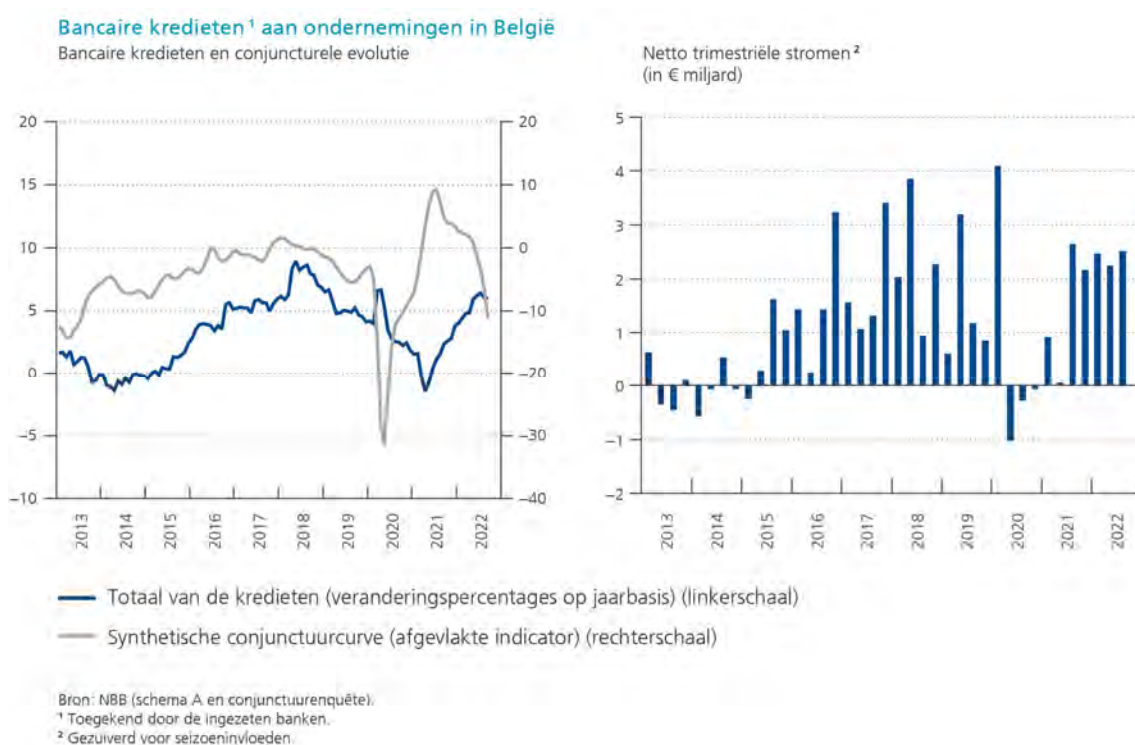
Volgens de gegevens die de vier grote Belgische banken verstrekten in het kader van de enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening, werden de criteria voor kredietverlening aan ondernemingen in het derde kwartaal van 2022 enigszins verscherpt. Deze verscherping had vooral betrekking op de kmo's. Die werd verklaard door een verslechtering van de risicoperceptie en een verlaagde risicotolerantie. De banken vermeldden overigens een lichte daling van de kredietvraag in vergelijking met het tweede kwartaal van het jaar, door de vermindering van de financieringsbehoeften voor investeringen of voor fusies en herstructureringen. Voor het vierde kwartaal van 2022 gaan de Belgische banken ervan uit dat ze hun kredietverleningscriteria zullen verstrengen en verwachten ze een daling van de kredietvraag vanwege de ondernemingen, zowel van kmo's als van grote ondernemingen. De niet-financiële ondernemingen, van hun kant, schatten de kredietvoorwaarden over het algemeen opnieuw slechter in dan tijdens het voorgaande kwartaal.

In het eurogebied bleef de kredietverlening aan ondernemingen tijdens het derde kwartaal van 2022 krachtig. In september bedroeg ze 8,9 %, tegen 6,9 % in juni. In alle lidstaten, behalve Luxemburg, werden positieve groeicijfers opgetekend. De banken van de landen van het Eurosysteem wezen tijdens die periode overigens op een verscherping van hun voorwaarden voor bedrijfskredieten en op een toename van de vraag naar krediet, vooral onder impuls van financieringsbehoeften voor het beheer van de voorraden en het bedrijfskapitaal (hogere productiekosten, grotere voorraden door een tragere vraag en knelpunten in de bevoorrading). Tegelijkertijd werd de vraag van de bedrijven getemperd door geringere financieringsbehoeften voor investeringen. De banken van het eurogebied verwachten in het vierde kwartaal van 2022 een meer uitgesproken verstrakking van hun kredietverleningscriteria in combinatie met een daling van de kredietvraag.

VERLOOP VAN DE KREDIETVERLENING AAN ONDERNEMINGEN IN HET DERDE KWARTAAL VAN 2022

1. Kredietvolume

Aan het einde van het derde kwartaal van 2022¹ kwam het jaar-op-jaar veranderingspercentage van de kredieten die de ingezeten banken verstrekken aan in België gevestigde ondernemingen uit op 6,0 %, tegen 6,2 % eind juni. Die ontwikkeling is het gevolg van een stijging, tijdens de twaalf voorgaande maanden, van de kredietverlening op korte en lange termijn, terwijl de kredietverlening op middellange termijn daalde in vergelijking met het voorgaande kwartaal. Tussen juli en september 2022 lag de seizoengezuiverde nettokredietverlening overigens € 2,5 miljard hoger dan de aflossingen, tegen € 2,2 miljard in het voorgaande kwartaal.

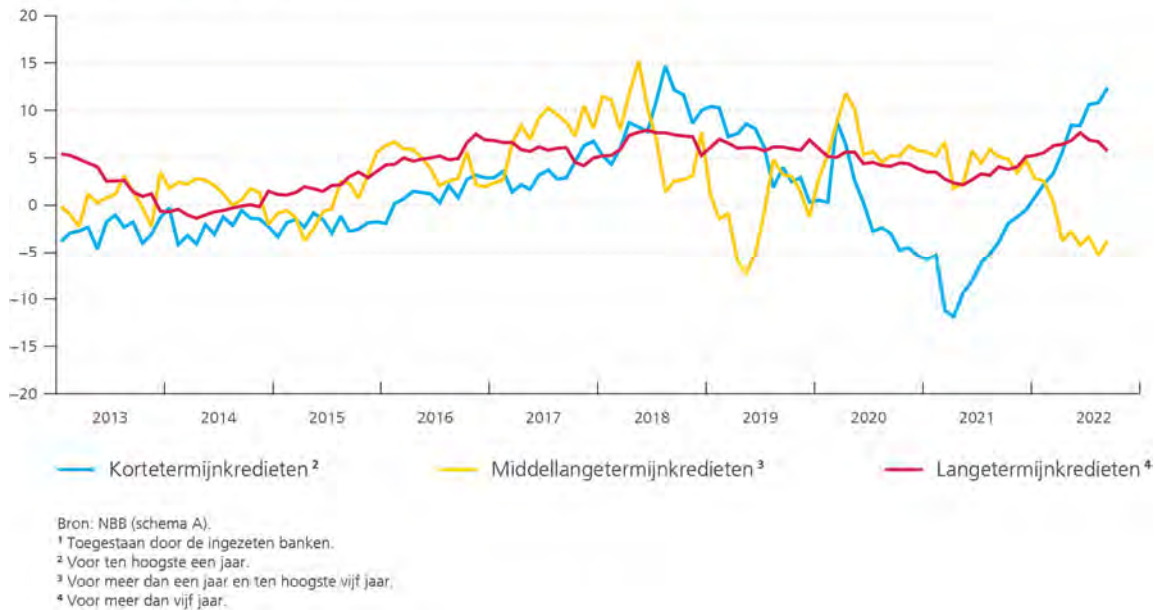

Voor de kortlopende kredieten (minder dan een jaar), steeg de jaar-op-jaar verandering in het derde kwartaal van 2022 tot 12,4 %, tegen 8,4 % eind juni. Die van de leningen op middellange termijn (tussen één en vijf jaar) beliep -3,7 % (tegen -4,1 %). Het groeitempo van de kredieten op lange termijn (meer dan vijf jaar), ten slotte, bedroeg 5,8 % (tegen 7,7 % in het voorgaande kwartaal).

¹ De gegevens met betrekking tot het verloop van de kredietverlening door ingezeten banken aan niet-financiële vennootschappen in België worden nu opgesteld volgens de methodologie van het ESR 2010. Deze wijziging heeft geleid tot veranderingen in de kredietgegevens en tot een breuk in de gegevensreeks over de tussen november en december 2014 uitstaande bedragen.

Bancaire kredieten¹ aan ondernemingen in België

(veranderingspercentages op jaarbasis)
Opsplitsing naar looptijd van het krediet

Voor hun financiering kunnen de Belgische ondernemingen ook een beroep doen op buitenlandse banken². De kredietstromen vanuit de niet-ingezeten banken kunnen worden geanalyseerd aan de hand van de financiële rekeningen die de Bank opstelt op basis van de statistieken van de betalingsbalans³ ⁴. Ten opzichte van eind juni 2021 was de kredietverlening door de buitenlandse banken aan het einde van het tweede kwartaal van 2022 over het geheel genomen gestegen. Over twaalf maanden beliepen de nettotransacties door de banken van het eurogebied (ongerekend België) € 2,0 miljard (voor een eind juni uitstaand totaalbedrag van € 15,5 miljard). De nettostromen van de door de andere buitenlandse banken verstrekte kredieten waren tijdens dezelfde periode eveneens positief, ten belope van € 1,5 miljard (voor een uitstaand bedrag van € 19,6 miljard). Hierdoor beliep het jaar-op-jaar veranderingspercentage van de bancaire kredietverlening, waarbij rekening wordt gehouden met alle (door binnen- en buitenlandse banken) aan Belgische ondernemingen verstrekte bankkredieten, 7,6 % in het tweede kwartaal van 2022, tegen 5,3 % in het voorgaande kwartaal.

In het eurogebied bleef de kredietverlening aan de ondernemingen op jaarbasis dynamisch. In het derde kwartaal van 2022 bedroeg het jaar-op-jaar veranderingspercentage 8,9 %, tegen 6,9 % aan het einde van het voorgaande kwartaal. In alle lidstaten (behalve Luxemburg) werden positieve groeicijfers opgetekend. De kredietverstrekking was vooral hoog in Griekenland (13,9 %) Duitsland (13,9 %), Oostenrijk (11,5 %) en Frankrijk (8,6 %).

² Het begrip buitenlandse (of niet-ingezeten) bank berust op het concept van territorialiteit. Dochterondernemingen en bijkantoren van buitenlandse banken die beschikken over een vestiging in België, worden beschouwd als ingezeten banken. De kredietverlening door buitenlandse banken omvat dus alleen de kredietverstrekking door in het buitenland gevestigde instellingen.

³ In september 2017 werd de methodologie van de betalingsbalans voor de berekening van de internationale investeringspositie (IIP) gewijzigd. Terwijl vroeger inzake de kredietverlening uitsluitend de gegevens uit de bij de ondernemingen gevoerde enquêtes (gegevens over de 'overige investeringen' verzameld met die over de 'buitenlandse directe investeringen') werden gebruikt, zijn het nu de gegevens van de BIB die als basis dienen. Het betreft het aggregaat van de door buitenlandse banken aan hun centrale bank gerapporteerde cijfers, waarin de aan Belgische ingezetenen verstrekte leningen worden vermeld. Die bron is vollediger en leidt tot een opwaartse herziening van de buitenlandse bankkredieten aan niet-financiële ondernemingen. De cijfers werden vanaf 2014 aangepast op basis van die nieuwe methodologie.

⁴ Deze gegevens zijn later beschikbaar dan die over de kredietverlening door de ingezeten banken. Ze bestrijken momenteel een periode tot het tweede kwartaal van 2022.

Bancaire kredieten aan ondernemingen in België: geografische opsplitsing van de verstrekkers
(bijdrage aan de jaarlijkse groei; procentpunten, tenzij anders vermeld)

Bron: NBB (financiële rekeningen en schema A).
¹ In 2017 werd een methodologische wijziging ingevoerd voor de verzameling van gegevens over de kredietverlening door buitenlandse banken aan ingezeten ondernemingen. Die verandering werd toegepast op de gegevens vanaf 2014. Dit resulteerde in een reeksbreuk tussen het laatste kwartaal van 2013 en het eerste kwartaal van 2014.

Bancaire kredieten aan niet-financiële ondernemingen¹
(veranderingspercentages op jaarbasis)

Bronnen: ECB, NBB.
¹ Toegestaan door ingezeten banken, inclusief geëffectieerde kredieten.

De statistieken van de Centrale voor kredieten aan ondernemingen, die zowel betrekking hebben op de toegestane kredietlijnen als op de opgenomen kredieten bij de ingezeten banken, geven een beeld van het verloop van het krediet, niet alleen op basis van de grootte⁵ van de kredietnemende ondernemingen, maar ook van hun bedrijfstak en het gewest waar hun maatschappelijke zetel is gevestigd.

De NBB analyseert momenteel de mogelijkheid om een nieuw systeem uit te werken voor de berekening van statistieken over de kredieten aan ondernemingen, uitgesplitst volgens de grootte van de bedrijven, hun activiteit en het gewest waar ze deze uitoefenen, op basis van de gedetailleerde gegevens van het Register van kredieten aan ondernemingen (RKO). Die statistieken zouden die van de Centrale voor kredieten aan ondernemingen vervangen, die niet meer wordt aangevuld en waarvan de reeksen eindigen in november 2021. Momenteel worden de haalbaarheid en gegevenskwaliteit geanalyseerd. In de tussentijd zal er geen tussentijdse raming beschikbaar zijn.

⁵ Sinds eind 2016 is de classificatie van de Kredietcentrale aangepast aan de grootte van de ondernemingen om in overeenstemming te zijn met de Europese Richtlijn 2013/34/EU, die tot doel heeft de aan de ondernemingen gevraagde financiële gegevens te harmoniseren, en de formaliteiten voor de zeer kleine ondernemingen te verlichten. De omzetting van die richtlijn impliceerde met name de toevoeging van een nieuwe categorie van ondernemingsgrootte, namelijk die van de micro-ondernemingen. Het gaat om ondernemingen die noch een moederonderneming noch een dochteronderneming zijn en niet meer dan een van de volgende criteria overschrijden: 10 VTE werknemers, een jaaromzet van € 700 000 en een balanstotaal van € 350 000. De reeks van de micro-ondernemingen wordt in deze toelichting voortaan toegevoegd aan die van de kleine, middelgrote en grote ondernemingen. De richtlijn heeft overigens ook een impact gehad op de drempels die de grootte van de andere ondernemingen bepalen. Zo worden als klein beschouwd de ondernemingen die een verkort model van jaarrekening hebben neergelegd en die niet meer dan een van de volgende drempels overschrijden: een personeelsbestand van 50 VTE, een omzet van € 9 000 000 en een balanstotaal van € 4 500 000. De ondernemingen die een volledig model van jaarrekening hebben neergelegd, worden beschouwd als middelgrote ondernemingen indien ze niet meer dan een van diezelfde drempels overschrijden, of als grote ondernemingen indien ze er minstens twee overschrijden of beursgenoteerd zijn. Ten slotte worden ook ondernemingen met een omzet van € 45 000 000 of meer gedurende twee opeenvolgende boekjaren, of met een omzet van € 100 000 000 of meer gedurende één boekjaar als grote ondernemingen beschouwd, of ook, in het geval van ondernemingen zonder omzet zoals holdings, die met een balanstotaal van € 200 000 000 of meer.

2. Rentetarieven

De rentetarieven die de Belgische banken en de banken van het eurogebied op de nieuwe bedrijfskredieten toepassen, zijn een van de voornaamste determinanten van de kredietkosten voor de niet-financiële vennootschappen. Ze worden verzameld via de MIR-enquête (zie https://www.nbb.be/doc/dq/mir/nl/data/mir_statmir.htm).

In het derde kwartaal van 2022 trok de ECB haar beleidsrente tweemaal op: met 50 basispunten op 27 juli en met 75 basispunten op 14 september. Tot slot verhoogde ze die rente in het vierde kwartaal een derde keer, op 2 november, met 75 basispunten. Bijgevolg bedraagt de centrale beleidsrente sindsdien 2,00 %, terwijl de rente op de marginale beleningsfaciliteit werd vastgesteld op 2,25 %. Tot slot werd de rente op de depositofaciliteit vastgelegd op 1,50 %. Als gevolg van deze opeenvolgende verhogingen zijn de korte referentietarieven op de geldmarkt gestegen ten opzichte van het tweede kwartaal van 2022. De driemaands OIS-rente⁶ kwam eind september 2022 uit op 1,32 % (tegen -0,18 % eind juni). Ook de langetermijnrentes zijn gestegen tussen het begin en het einde van het kwartaal. Het rendement op Belgische vijfjaars overheidsobligaties steeg eind september 2022 met 87 basispunten tot 2,23 % (tegen 1,36 % eind juni). Voor de overheidsleningen op tien jaar bedroeg dat rendement eind september 2,59 %, tegen 1,90 % aan het einde van het voorgaande kwartaal.

De rentetarieven op nieuwe bankkredieten in België namen over het algemeen toe tussen juli en september. De rente op kortlopende kredieten (met een variabele rente en een looptijd van minder dan een jaar) met een waarde van minder dan € 1 miljoen beliep 2,40 % (+79 basispunten ten opzichte van eind juni). De rente op kortlopende leningen van meer dan € 1 miljoen beliep 2,35 % (+90 basispunten), terwijl de kosten voor kredieten op middellange termijn (met een rentevaste periode van één tot vijf jaar en een leenbedrag van minder dan € 1 miljoen) tussen eind juni en eind september 2022 met 79 basispunten opliepen, tot 3,19 %. Het tarief voor langlopende leningen (met een rentevaste periode van meer dan vijf jaar en een bedrag van minder dan € 1 miljoen), ten slotte, nam in het derde kwartaal met 54 basispunten toe, tot 2,86 %. De indicatieve marge van de banken op de nieuwe kredieten (benaderd aan de hand van de verschillen tussen de rente op kredieten aan ondernemingen en de OIS-rente⁷ op respectievelijk één, drie of zeven jaar) nam in vergelijking met het einde van het tweede kwartaal af voor de kredieten op korte termijn, terwijl ze licht toenam voor de andere looptijden. Die marge werd voor de middellange en de lange termijn geraamd op respectievelijk 86 en 46 basispunten in september (tegen 80 en 41 in juni). De geraamde marge voor de leningen op korte termijn⁸ beliep 24 basispunten (-47 basispunten).

In het eurogebied is de rente op de nieuwe bankkredieten in alle categorieën gestegen. Het tarief voor kortlopende leningen met een waarde van minder dan € 1 miljoen liep met 72 basispunten op tot 2,51 %. Het tarief op kortlopende kredieten met een waarde van meer dan € 1 miljoen steeg met 60 basispunten tot 2,35 %, terwijl het banktarief voor kredieten op lange termijn met een waarde van minder dan € 1 miljoen op 2,45 % uitkwam (+47 basispunten).

---

⁶ Rente op de daggeldrenteswaps (overnight indexed swap – OIS). Het gaat om de rente op de leningen aan banken met een zeer gunstige rating (*prime banks*).

⁷ De rente op kortlopende bankkredieten werd vergeleken met de eenjaars OIS, de kredieten op middellange termijn met de driejaars OIS en de langlopende kredieten met de zevenjaars OIS.

⁸ De indicatieve marge op de kortetermijnkredieten is een gewogen gemiddelde van de marges op de kortetermijnkredieten van meer en minder dan € 1 miljoen. De weging wordt berekend op basis van een afgevlakt gemiddelde over twaalf maanden van de brutokredietstromen (MIR-gegevens).

Rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkten, tarieven op bankkredieten en marges

(in %)

Rente op de geld- en kapitaalmarkten

— Vijfjaars OLO's
— Leidinggevende basisrente van de ECB
— Driemaands OIS

Rente op nieuwe kredieten aan ondernemingen
Eurogebied

— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, > € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente 1-5 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente > 5 jaar, < € 1 mln.

Rente op nieuwe kredieten aan ondernemingen
België

— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, > € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente 1-5 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente > 5 jaar, < € 1 mln.

Bancaire marges
België

— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, < € 1 mln.¹
— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, > € 1 mln.¹
— Kredieten met vaste rente 1-5 jaar, < € 1 mln.²
— Kredieten met vaste rente > 5 jaar, < € 1 mln.³

Bronnen: ECB, Refinitiv, NBB (MIR-enquête)

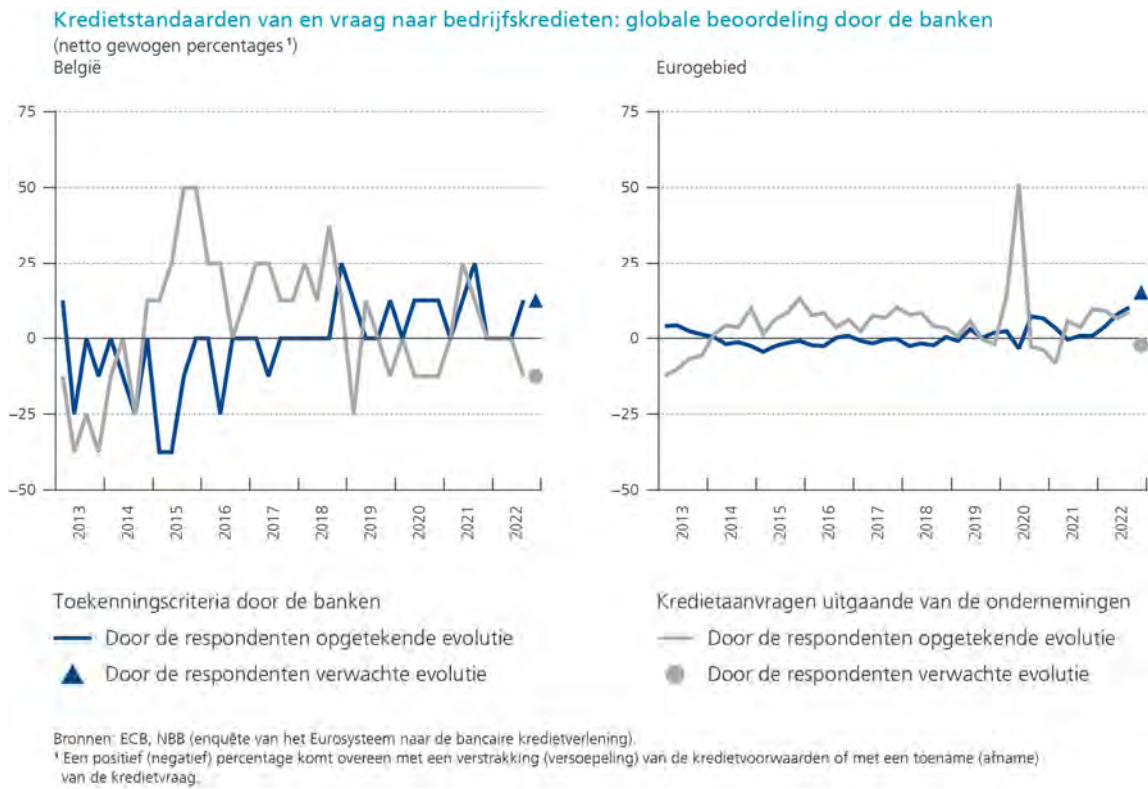
¹ Ten opzichte van de OIS op 1 jaar

² Ten opzichte van de OIS op 3 jaar

³ Ten opzichte van de OIS op 7 jaar

3. Enquêtes naar de kredietvoorwaarden

De enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening (zie http://www.nbb.be/doc/DO/BLS/nl/BLS_home.htm) verschaft kwalitatieve informatie over het verloop van de toekenningsvoorwaarden van en de vraag naar bankkredieten, alsook over de factoren die aan deze ontwikkelingen ten grondslag liggen.

In het derde kwartaal van 2022 wijzen de antwoorden van de vier Belgische grootbanken die bij deze enquête worden ondervraagd op een matige aanscherping van de kredietvoorwaarden voor de ondernemingen. Die aanscherping trof vooral de kmo's.

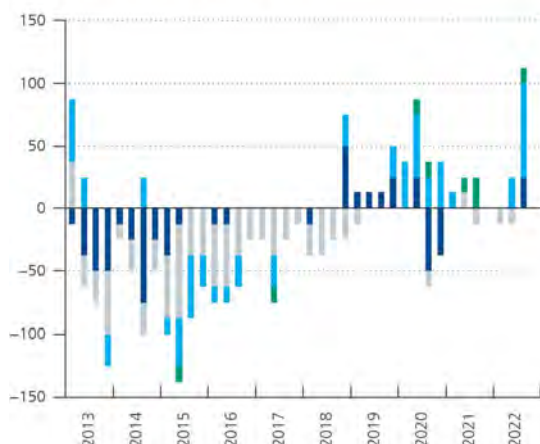
Voor het eurogebied maakten de banken over het algemeen gewag van strakkere kredietvoorwaarden dan in het voorgaande kwartaal. De banken van de grote landen (Italië, Spanje, Duitsland, Nederland, Frankrijk) hebben allemaal, in verschillende mate, hun toekenningscriteria voor kredieten aangescherpt.

In België zorgden de verslechtering van de risicoperceptie en de lagere risicotolerantie voor een aanscherping van de kredietvoorwaarden, terwijl de concurrentiedruk tussen bankinstellingen geen rol meer speelde. Bovendien verhoogden ook de financieringskosten en de balansbeperingen de druk om de criteria voor kredietverstrekking aan te scherpen.

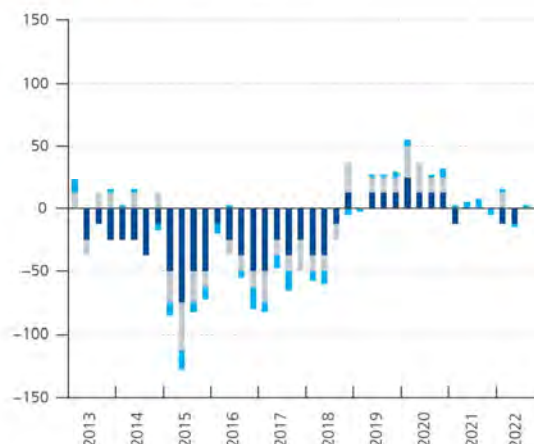
Kredietvoorwaarden van bedrijfskredieten in België : voornaamste verklarende factoren en aangewende toekenningscriteria

(netto gewogen percentages¹)

Voornaamste verklarende factoren

Voornaamste toekenningscriteria

- Financieringskosten en balansbeperkingen
- Concurrentiedruk
- Risicoperceptie
- Risicotolerantie

- Marges op de standaardkredieten
- Marges op de meest risicovolle kredieten
- Andere toekenningscriteria (gemiddelde)

Bronnen: ECB, NBB (enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening).

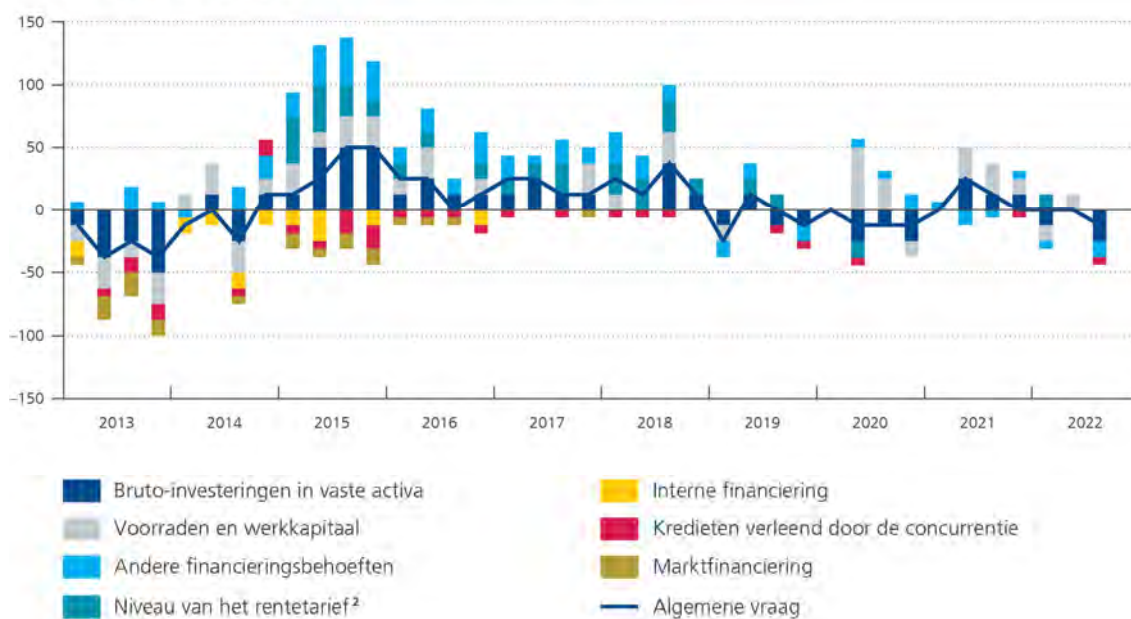
¹ Een positief (negatief) percentage komt overeen met een factor die heeft bijgedragen tot een verstrakking (versoepeling) van de kredietvoorwaarden of met een criterium waarin die verstrakking (versoepeling) tot uiting is gekomen.

Deze effecten hebben zich in het derde kwartaal van 2022 gemanifesteerd door strengere eisen met betrekking tot de gevraagde waarborgen. De andere determinanten bleven ongewijzigd. Over het algemeen verwachten de Belgische banken en de banken van het eurogebied voor het vierde kwartaal van 2022 een nieuwe aanscherping van hun kredietverleningscriteria, die wellicht zowel de grote ondernemingen als de kmo's zal treffen.

De banken in België vermeldden overigens een lichte daling van de kredietvraag in het derde kwartaal van 2022, door de vermindering van de financieringsbehoeften voor investeringen of voor fusies en herstructureringen. De leningen die werden toegekend door de concurrentie (de andere banken) zouden daar ook toe hebben bijgedragen. Voor het vierde kwartaal van 2022 verwachten de kredietinstellingen een daling van de kredietvraag (vooral op lange termijn) vanwege de ondernemingen, zowel van de kmo's als de grote ondernemingen.

Vraag naar bedrijfskredieten in België: voornaamste verklarende factoren (netto gewogen percentages¹)

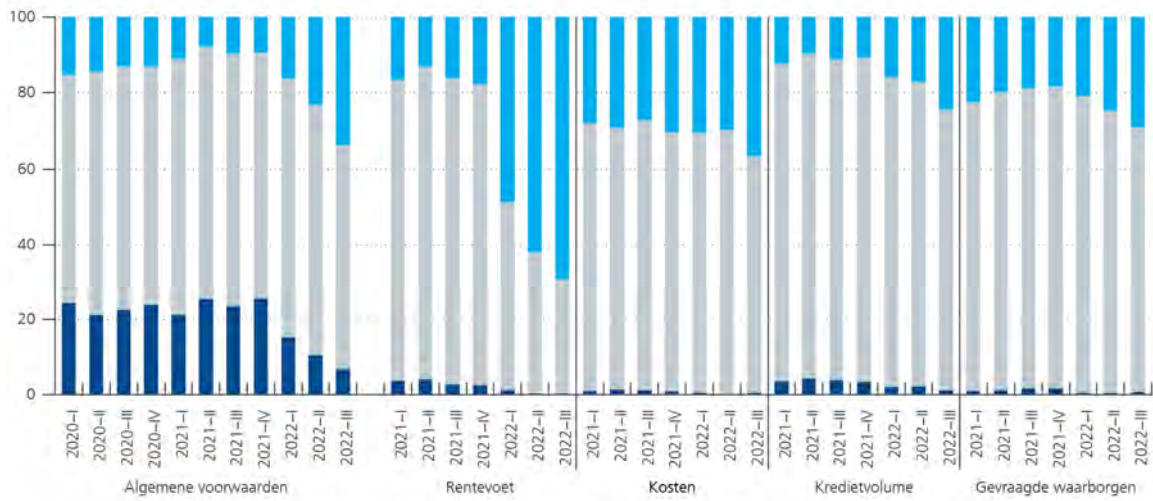
Bronnen: ECB, NBB (enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening).

¹ Een positief (negatief) percentage komt overeen met een factor die heeft bijgedragen tot een toename (een afname) van de vraag naar kredieten.

² Deze factor werd aan de enquête toegevoegd in het eerste kwartaal van 2015.

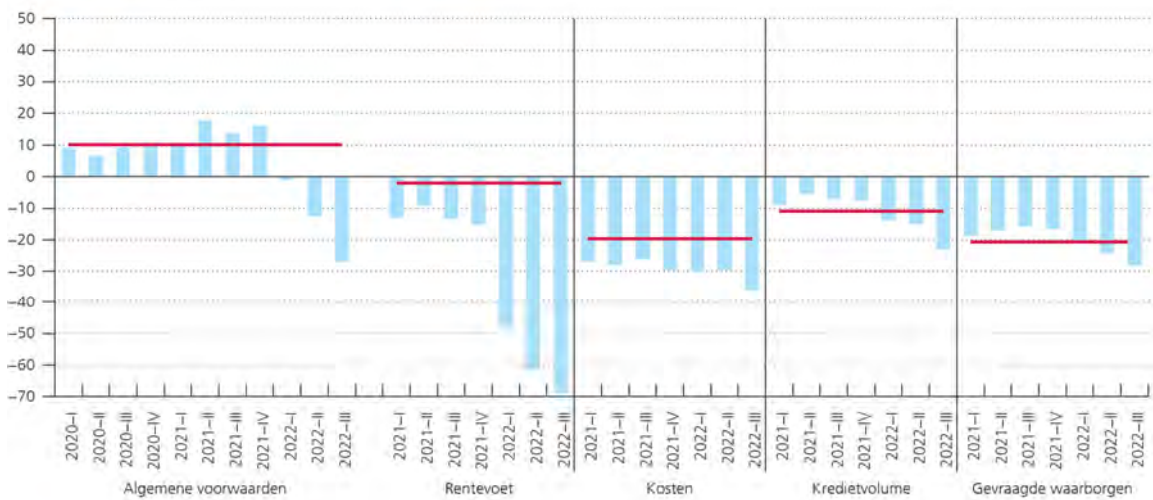
De banken van het eurogebied meldden daarentegen opnieuw een stijging van de vraag naar kredieten in het derde kwartaal van 2022. De financieringsbehoeften voor voorraad- en werkkapitaalbeheer leverden in dit verband een sterke positieve bijdrage, als gevolg van de noodzaak om het hoofd te bieden aan knelpunten in de bevoorrading, stijgende productiekosten en groeiende voorraden wegens een tragere vraag. Bovendien bleef de bijdrage van de investeringen aan de vraag van de ondernemingen voor het tweede opeenvolgende kwartaal negatief. De kredietinstellingen uit het eurogebied verwachten, net als die in België, voor het vierde kwartaal van 2022 een daling van de vraag naar krediet, wat gevolgen heeft voor de langlopende kredieten.

Beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen: Algemene resultaten

Op het moment van de enquête waren de voorwaarden:

Gedurende het kwartaal vóór de enquête is de specifieke voorwaarde:

Bron : NBB (trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden).

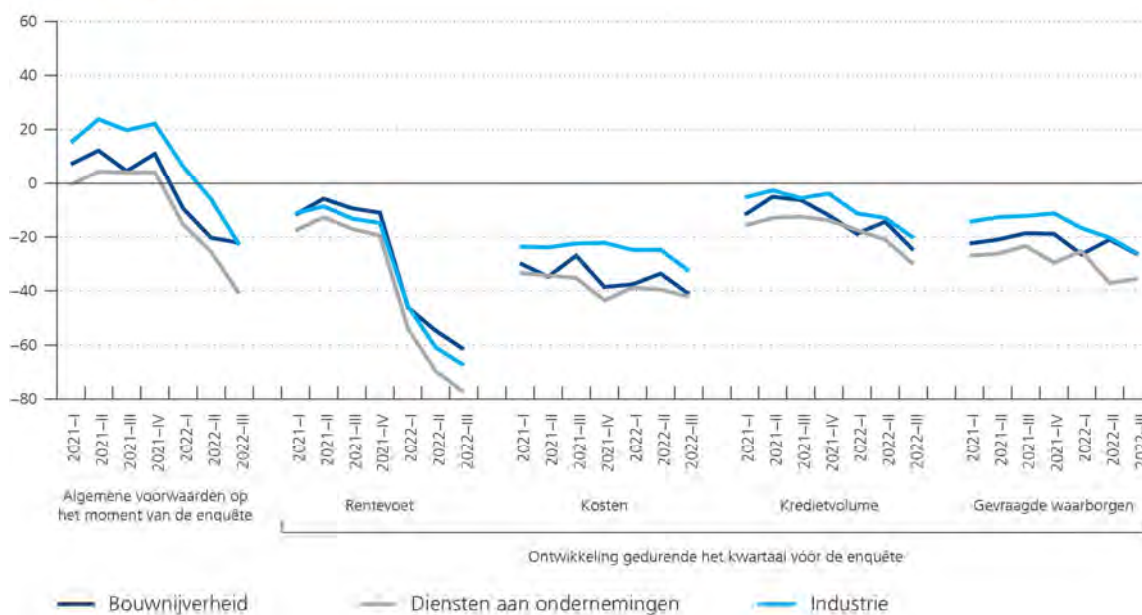
¹ Saldo van de antwoordpercentages gunstig/verbeterd (+) en ongunstig/verslechterd (-).

Uit de enquête die de Bank⁹ in oktober 2022 organiseerde, blijkt dat de perceptie van de bedrijfsleiders over de algemene toekenningsvoorwaarden voor bankkrediet sterk verslechterd is ten opzichte van juli. Van de ondernemingen uit de verwerkende nijverheid, de bouwnijverheid en de diensten aan ondernemingen beschouwde 6,8 % de toekenningsvoorwaarden voor nieuwe bankkredieten als gunstig, terwijl 33,4 % ze ongunstig achtte. In totaal kwam het nettosaldo van de antwoorden van de bedrijfsleiders op -26,7 % uit, tegen -12,6 % in het voorgaande kwartaal. Een dergelijk peil werd sinds 2008 niet meer opgetekend.

De tevredenheid met de kredietvoorwaarden op het ogenblik van de enquête verminderde in de drie onderzochte bedrijfstakken (bouwnijverheid, diensten aan ondernemingen en industrie). De algemene tevredenheid over het renteverloop gedurende het derde kwartaal van 2022, gemeten aan de hand van het saldo van de positieve en negatieve beoordelingen, liep terug ten opzichte van de in juli gehouden enquête (-68,6 %, tegen -61,7 %), zoals te verwachten viel als gevolg van de verdere stijging van de rente op de nieuwe bedrijfskredieten. Bijgevolg beschouwde slechts minder dan een derde van de bedrijfsleiders (30,3 %) de rentedynamiek als neutraal. In verband met de niet-monetaire kredietverleningscriteria maakten de bedrijfsleiders over het algemeen gewag van een verslechtering van de voorwaarden voor het kredietvolume, de extra kosten en de gevraagde waarborgen, ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Tot slot wijzen de resultaten van de enquête voor het derde kwartaal van 2022 erop dat de antwoordsaldi van de bedrijfsleiders voor alle onderzochte variabelen onder het historisch gemiddelde liggen.

Beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen: Opsplitsing naar bedrijfstak

(nettopercentages¹)

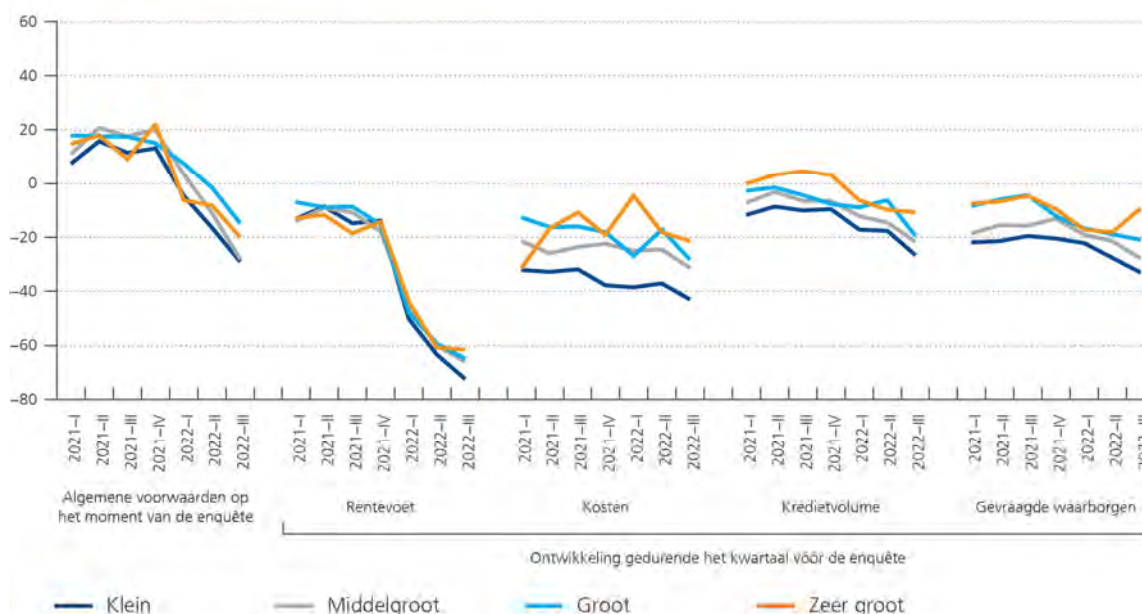
Bron : NBB (trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden).

¹ Saldi van de antwoordpercentages gunstig/verbeterd (+) en ongunstig/verslechterd (-).

⁹ In deze enquête wordt de ondernemingen verzocht twee vragen te beantwoorden. De eerste vraag betreft de kredietvoorwaarden op het ogenblik van de enquête ('Lijken de voorwaarden om bij de banken krediet op te nemen u momenteel gunstig, neutraal of ongunstig?'). In deze toelichting worden de antwoorden op die vraag behandeld onder de titel 'Algemene voorwaarden'. De tweede vraag gaat over de ontwikkelingen die tijdens het kwartaal vóór de enquête werden vastgesteld (verbetering, stabilisatie of verslechtering van de voorwaarden); de antwoorden worden uitgesplitst volgens specifieke criteria (rentetarieven, andere bankkosten, kredietvolume, gevraagde waarborgen). De antwoorden op die vraag worden criterium per criterium toegelicht.

In de meest recente enquête is de tevredenheid over de kredietvoorwaarden voor alle ondernemingscategorieën verslechterd. In oktober 2022 beliep het saldo van de beoordelingen van de kredietvoorwaarden -29,0 % voor de kleine ondernemingen, -28,1 % voor de middelgrote ondernemingen, -14,7 % voor de grote ondernemingen en -20,2 % voor de zeer grote ondernemingen.

Beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen:
Opsplitsing naar grootte van de onderneming¹
(nettopercentages²)

Bron: NBB (trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden).

¹ Klein = 1-49 werknemers; middelgroot = 50-249 werknemers; groot = 250-499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

² Saldo van de antwoordpercentages gunstig/verbeterd (+) en ongunstig/verslechterd (-).

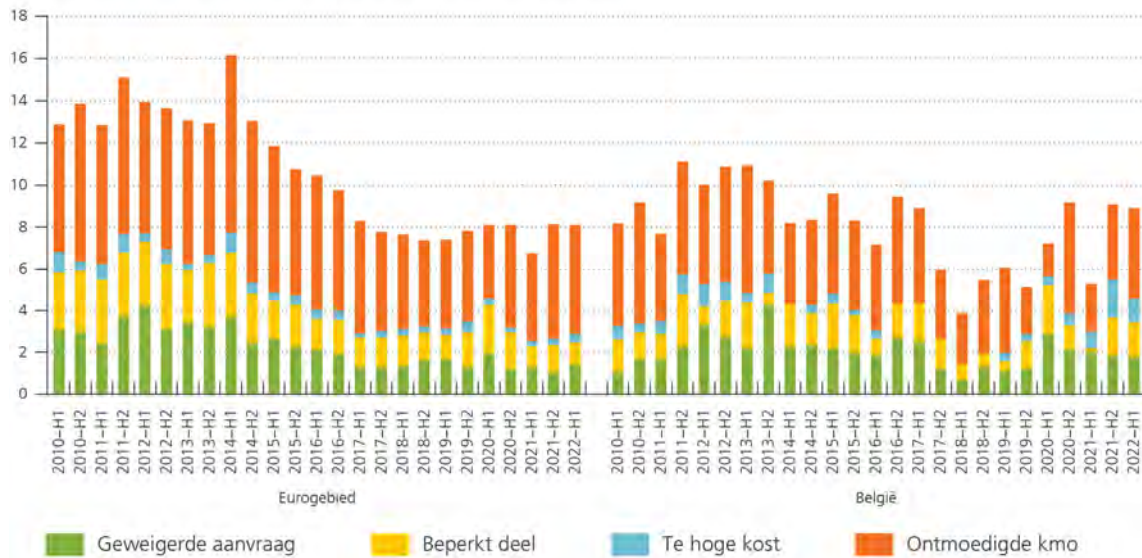
De SAFE-enquête, waarin de ondernemingen en vooral de kmo's uit het eurogebied worden ondervraagd over hun toegang tot de verschillende financieringsbronnen, levert extra informatie op. De laatste ronde van die enquête werd tussen 7 september en 14 oktober 2022 gehouden, en heeft betrekking op de periode van april tot september van dit jaar. De voornaamste resultaten betreffende de bankfinanciering in België en het eurogebied zijn als volgt.

De Belgische kmo's maakten gewag van een stabilisatie van de belemmeringen voor bankfinanciering tijdens die periode, net als de kmo's van het eurogebied. Het aandeel van de ondernemingen die in België tussen april en september 2022 te maken kregen met een afgewezen kredietaanvraag, slechts een beperkt deel van het gevraagde krediet ontvingen, de kosten van de lening te hoog achtten of geen aanvraag indienden uit vrees voor een afwijzing, was vergelijkbaar met de voorgaande periode. Het ging om 8,9 % van de kmo's (tegen 9,1 % tussen oktober 2021 en maart 2022); in het eurogebied bleef dat aandeel ongewijzigd op 8,1 %. Bovendien bleef zowel in België als in het eurogebied het aandeel van de 'ontmoedigde' kmo's, die ervan afzagen een bankkrediet aan te vragen uit vrees voor een afwijzing, groter dan de andere categorieën: het bedroeg 5,2 % in het eurogebied en 4,3 % in België (tegen 3,6 % voorheen).

Bovendien meldden de kmo's van het eurogebied een verslechtering van de beoordeling van de beschikbaarheid van bankkredieten (-9 %, tegen 3 % gedurende de voorgaande periode), terwijl in België het nettosaldo van de antwoorden nog verder terugliep, van -3 % bij de voorgaande enquête tot -11 %. Ten slotte namen de verwachtingen over de beschikbaarheid van bankkrediet in de toekomst duidelijk af in België (-29 %), evenals in het eurogebied (-31 %). Die vooruitzichten liggen in de lijn van een daling van de winst, waarover een aanzienlijk deel van de Belgische kmo's (nettosaldo van -19 %, tegen -10 % tijdens de voorgaande periode) verklaart dat ze ondermaats is, tegen -19 %

voor de kmo's van het eurogebied (-15 % tussen oktober 2021 en maart 2022), wegens de stijging van de materiaal- en energiekosten, alsook van de arbeidskosten.

Belemmeringen voor de toegang tot bancaire financiering voor de kmo's^{1,2} (tijdens de zes maanden vóór de enquête; percentages van de respondenten)

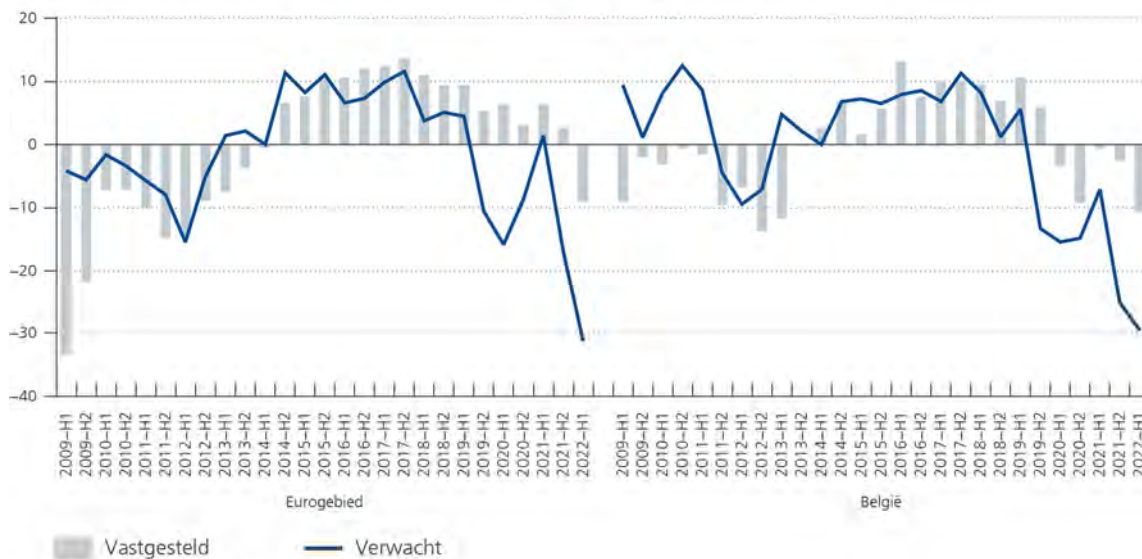

Bron: ECB (SAFE-enquête).

¹ Minder dan 250 werknemers.

² Aandeel van de ondernemingen dat geen bankkrediet heeft aangevraagd uit angst voor een weigering, dat een aanvraag heeft ingediend maar slechts een beperkt deel van de kredietaanvraag heeft gekregen, dat het krediet heeft geweigerd omdat de kosten te hoog zijn, of dat geen krediet heeft gekregen.

Verandering in de vastgestelde en verwachte beschikbaarheid van bankkrediet voor de kmo's (tijdens de zes maanden vóór of na de enquête; nettopercentages van de respondenten¹)

Bron: ECB (SAFE-enquête).

¹ Een positief/negatief percentage wijst op een verbetering/verslechtering.